

Tento informační přehled byl vypracován ve spolupráci s Radou notářů Evropské unie (CNUE).

1 Jakým způsobem se vyhotovuje pořízení pro případ smrti (závěť, společná závěť, dědická smlouva)?

Podle § 418 občanského zákoníku (*Civillikums*) je závětí jakékoliv jednostranné pořízení pro případ smrti, které se týká buď celého majetku dotčené osoby, nebo jeho části či jednotlivých předmětů či práv. Podle § 420 občanského zákoníku může závěť poříditi kdokoliv s výjimkou nezletilých. Nezletilí, kteří dosáhli věku 16 let, mohou poříditi závěť ve vztahu ke svému vlastnímu majetku (§ 195 občanského zákoníku). Osoby v opatrovnictví mohou závěť také poříditi. Nicméně podle § 421 občanského zákoníku nemohou závěť poříditi osoby, které nejsou schopny vyjádřit svou vůli.

Občanský zákoník stanoví, že závěť může být pořízena buď veřejnou, anebo soukromou listinou.

Závěť ve formě veřejné listiny může být pořízena buď před notářem, nebo před soudem pro věci rodinné. Závěť pořízená veřejnou listinou musí být sepsána za přítomnosti zůstavitele. Za originál závěti pořízené veřejnou listinou se považuje ta, která je zapsána v notářském či konzulárním rejstříku listin nebo v rejstříku závětí vedeném u soudu pro věci rodinné. Poté, co je originál závěti podepsán, obdrží zůstavitel její kopii.

Pokud jde o závěť pořízenou soukromou listinou, je pro její platnost v souladu s § 445 a § 446 občanského zákoníku vyžadováno potvrzení, že byla sepsána zůstavitelem a že věrně odráží jeho vůli. Závěť pořízená soukromou listinou má písemnou formu. Celá závěť musí být sepsána a podepsána vlastnoručně zůstavitelem.

Podle § 604 občanského zákoníku mohou dvě nebo více osob poříditi společnou závěť (*savstarpējs testaments*), v níž se navzájem určí za dědice. Nicméně závěť, která určuje osobu za dědice pouze pod podmínkou, že je za dědice platně určena i druhá osoba, přičemž obě určení jsou učiněna platně či neplatně pouze společně, se nazývá vzájemnou závětí (*korrespektīvs testaments*).

Ustanovení § 639 občanského zákoníku upravuje dědickou smlouvu, jejímž prostřednictvím jedna strana převede právo ke své budoucí pozůstalosti nebo k její části na jinou osobu nebo si několik osob převede tato práva navzájem. Tento typ smlouvy se nazývá dědickou smlouvou. V dědické smlouvě může zůstavitel rovněž druhé straně nebo třetí osobě poříditi odkaz. Dědickou smlouvou není možné provést vydědění.

2 Mělo by být pořízení registrováno? Pokud ano, jakým způsobem?

Je-li pořízení pro případ smrti učiněno ve formě veřejné listiny (notářská listina, závěť ověřená soudem pro věci rodinné), je zapsáno do veřejného rejstříku závětí. Pořízení pro případ smrti, která byla učiněna ve formě soukromé listiny, se nezapisují, ledaže byla předána do úschovy notáři či soudu pro věci rodinné.

3 Existují nějaká omezení svobodného nakládání s majetkem v případě smrti (např. povinný dědický podíl)?

Zůstavitel může prostřednictvím pořízení pro případ smrti volně disponovat s celým svým majetkem, s tou výjimkou, že osobám oprávněným k povinnému dílu musí odkázat tento povinný díl. Osoby, jimž svědčí nárok na povinný díl, jej mohou nárokovat pouze v peněžité formě.

4 Pokud pořízení pro případ smrti neexistuje, kdo dědí a kolik?

Podle občanského zákoníku má nárok na dědictví manžel, blízcí příbuzní a osvojení.

Osvojenec a jeho potomci dědí po svém osvojiteli a jeho příbuzných. Potomci osvojenec dědí po osvojiteli a jeho příbuzní. Dědic vyšší dědické třídy nedědí, pokud dědic nižší dědické třídy učinil prohlášení o přijetí dědictví.

Manžel dědí společně s dědici první, druhé nebo třetí dědické třídy. Pokud manžel dědí společně s dědici první dědické třídy, náleží mu podíl z odpovídajícího podílu potomka za předpokladu, že počet potomků, kteří učinili prohlášení o přijetí dědictví, je nižší než čtyři. Pokud však přijali dědictví více než čtyři potomci, náleží manželovi jedna čtvrtina pozůstalosti. Dědí-li manžel společně s dědici druhé nebo třetí dědické třídy, náleží manželovi polovina pozůstalosti. Není-li žádných dědiců první, druhé nebo třetí dědické třídy, nebo pokud tito dědicové neučiní prohlášení o přijetí dědictví, náleží manželovi celá pozůstalost.

Blízcí příbuzní zůstavitele dědí ve zvláštním pořádku, který se zakládá částečně na typu příbuznosti, částečně na stupni příbuznosti. Pro účely zákonné dědické posloupnosti jsou zákonní dědicové rozděleni do čtyř tříd:

v první dědické třídě dědí bez ohledu na stupeň příbuznosti všichni potomci zůstavitele, mezi nimiž a zůstavitelem nejsou žádní další potomci, kterým svědčí dědický nárok;

ve druhé dědické třídě dědí předchůdci v nejbližším stupni příbuzenství k zůstaviteli, stejně jako vlastní sourozenci zůstavitele a děti vlastních sourozenců zůstavitele, kteří zemřeli dříve než zůstavitel;

ve třetí dědické třídě dědí nevlastní sourozenci zůstavitele a děti těchto nevlastních sourozenců, kteří zemřeli dříve, než zůstavitel;

ve čtvrté dědické třídě dědí zbývající blízcí příbuzní zůstavitele, bez rozlišování mezi vlastními a nevlastními z hlediska pokrevní spřízněnosti.

5 Který orgán je příslušný:

5.1 v dědických věcech?

Notář (*zvērīnāts notārs*).

5.2 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí dědictví?

Notář.

5.3 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí odkazu?

Notář.

5.4 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí povinného dědického podílu?

Notář.

6 Stručný popis postupu k vypořádání dědické věci podle vnitrostátního práva, včetně vypořádání majetku a jeho rozdělení (včetně informací o tom, zda byl postup k vypořádání dědické věci zahájen soudem, nebo zda jej zahájil jiný příslušný orgán bez návrhu).

Po zahájení dědického řízení musí dědic učinit prohlášení o přijetí dědictví. Prohlášení o přijetí dědictví je třeba učinit u notáře. Notář zahájí dědické řízení, oznámí jeho zahájení, určí osoby, jimž svědčí dědické právo, a vydá potvrzení o dědictví.

Dědí-li se na základě pořízení pro případ smrti, musí být toto pořízení postoupeno notáři, který jej přečte a posoudí, zda je pořízení dle příslušných předpisů platné a účinné. V této fázi musí dědicové učinit prohlášení o přijetí dědictví. Byl-li určen odkazovník, uvede se rovněž na potvrzení o dědictví.

Lotyšské právní předpisy neupravují likvidaci a rozdělení majetku zůstavitele. Zůstavitel může ustanovením s takovýmto účinkem začlenit do svého pořízení pro případ smrti, nicméně to není obvyklé. Jakmile notář potvrdí, že dědicům svědčí nárok na pozůstalost, mohou dědicové zůstat spoluvlastníky zděděného majetku nebo pozůstalost rozdělit tak, že uzavřou dohodu o rozdělení pozůstalosti. Pokud si rozdělení pozůstalosti přeje jen jeden nebo jen někteří dědicové, zatímco ostatní s tím nesouhlasí, mohou ti, kteří si rozdělení pozůstalosti přejí, podat za tímto účelem žalobu k soudu.

Jediným případem, kdy zákon předpokládá odprodej majetku zůstavitele, je situace, kdy nejsou žádní dědicové a pozůstalost byla označena za *bona vacantia* (odúmrtí), jež připadá státu. V případě, že nějakým věřitelem svědčí pohledávky vázající na pozůstalosti, je pozůstalost pověřeným soudním vykonavatelem prodána v aukci. Pokud žádní věřitelé nejsou, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových přijme rozhodnutí o způsobu naložení s majetkem.

7 Jak a kdy se člověk stane dědicem nebo odkazovníkem?

Pokud jde o odkazovníky, je v souladu s § 500 občanského zákoníku osoba, které byl z pozůstalosti odkázán pouze určitý předmět a nikoliv celá pozůstalost či podíl na ní, nazývána odkazovníkem a odkázaná věc odkazem.

Taková osoba musí u notáře učinit prohlášení o přijetí odkazu. Pokud bylo učiněno pořízení pro případ smrti, musí být postoupeno notáři k přečtení. Na konci lhůty stanovené pro přijetí dědictví notářem (nejméně 3 měsíce), popřípadě občanským zákoníkem (jeden rok od zahájení dědického řízení nebo od chvíle, kdy se dotčená osoba o zahájení dědického řízení dozvěděla), vystaví notář dědicům a odkazovníkům potvrzení o dědictví.

8 Jsou dědicové odpovědní za dluhy zůstavitele? Pokud ano, za jakých podmínek?

Občanský zákoník stanoví, že přijetím a nabytím dědictví přechází na dědice všechny práva a povinnosti zůstavitele, ledaže se smrtí zůstavitele zanikly. Dědicové ručí za dluhy zůstavitele, a to i vlastním majetkem, nedostačuje-li majetek, který zdědili, k jejich umoření. Dědic, který dědictví přijal s výhradou soupisu pozůstalosti (*ar inventāra tiesību*), ručí za dluhy zůstavitele a jiné nároky vůči němu vznesené pouze do výše hodnoty pozůstalosti.

9 Jaké dokumenty a/nebo informace se obvykle vyžadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Potvrzení o dědictví spolu s žádostí o zápis vlastnictví se zasílají do katastru nemovitostí.

9.1 Je jmenování správce pozůstalosti povinné nebo povinné na vyžádání? Pokud je povinné nebo povinné na vyžádání, jaké kroky je třeba podniknout?

Lze jmenovat následující osoby:

po zahájení dědického řízení – opatrovník pozůstalosti. Na žádost dědiců nebo v některých případech stanovených zákonem (například v případě, že je pozůstalost silně zatížena dluhy, že nejsou žádní dědicové nebo je nelze kontaktovat atd.) zřídí opatrovnictví nad pozůstalostí notář prostřednictvím samostatné listiny, kterou zašle soudu pro věci rodinné za účelem jmenování opatrovníka, vykonavatel závěti – vykonavatel je určen za života zůstavitele v okamžiku pořízení závěti.

9.2 Kdo je oprávněn vykonávat pořízení pro případ smrti zůstavitele a/nebo spravovat pozůstalost?

Závět', která je účinná, vykoná vykonavatel závěti určený za tímto účelem buď v samotné závěti, nebo v jiném zvláštním pořízení pro případ smrti. Nebyl-li stanoven vykonavatel závěti, je závět' vykonána dědicem v závěti určeným. Pokud nicméně neexistuje žádný přímý dědic na základě závěti, pak je závět' vykonána opatrovníkem pozůstalosti, kterého určí na základě rozhodnutí notáře soud pro věci rodinné.

9.3 Jaké pravomoci má správce pozůstalosti?

Právní postavení vykonavatele závěti a meze jeho oprávnění a povinností jsou určeny na základě vůle zůstavitele zaznamenané v závěti. Nestanovil-li zůstavitel jinak, je vykonavatel závěti pouze oprávněn zajistit, že je závět' zůstavitele naplněna a vykonána a pozůstalost vypořádána a rozdělena mezi dědice a odkazovníky, a to v rozsahu pro tento účel nezbytném.

Opatrovníci pozůstalosti jednají při správě a zastupování pozůstalosti nezávisle a jménem pozůstalosti. Opatrovníci pozůstalost spravují se stejnou péčí, s jakou by jako řádní správce spravovali vlastní záležitosti. V průběhu výkonu správy předkládají opatrovníci soudu pro věci rodinné výroční zprávy, a jakmile je pozůstalost mezi dědice a odkazovníky rozdělena nebo jakmile je opatrovnictví ukončeno z jiného důvodu, jsou povinni předložit závěrečnou zprávu. Opatrovnictví a opatrovnícké oprávnění jednat jménem pozůstalosti zanikají okamžikem, kdy notář vydá potvrzení o dědictví.

10 Jaké dokumenty se běžně vydávají podle vnitrostátního práva v průběhu nebo na konci řízení o dědictví k prokázání statusu a práv oprávněných osob?

Mají specifické důkazní účinky?

Potvrzení o dědictví vydá notář ve formě notářské listiny. Správnost a autenticitu notářské listiny nelze zpochybnit. Lze ji napadnout pouze samostatnou žalobou.

Poslední aktualizace: 07/02/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.